

THE ROLE OF DIGITIZATION IN POLITICAL TECHNOLOGY AND PUBLIC ADMINISTRATION

Gulbakhor Isanova

associate professor

National University of Uzbekistan

Tashkent, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: digitization, public administration, political technology, e-government, cyber security, technological infrastructure, data analysis.

Received: 27.11.24

Accepted: 29.11.24

Published: 01.12.24

Abstract: This article will discuss the importance, advantages of digitization in political technology and public administration, as well as the problems associated with this process and their solutions. Digitization helps to improve efficiency, transparency and communication with citizens in public administration. At the same time, cyber security threats and the need to improve the technological infrastructure will also rise.

SIYOSIY TEXNOLOGIYALAR VA DAVLAT BOSHQARUVIDA RAQAMLASHTIRIRINGNING O'RNI

Gulbaxor Isanova

dotsent

O'zbekiston Milliy universiteti

Toshkent, O'zbekiston

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: Raqamlashtirish, davlat boshqaruvi, siyosiy texnologiyalar, elektron hukumat, kiberxavfsizlik, texnologik infratuzilma, ma'lumotlar tahlili.

Annotatsiya: Ushbu maqolada siyosiy texnologiyalar va davlat boshqaruvida raqamlashtirishning ahamiyati, afzalliklari, shuningdek, bu jarayon bilan bog'liq muammolar va ularning yechimlari muhokama qilinadi. Raqamlashtirish davlat boshqaruvida samaradorlik, shaffoflik va fuqarolar bilan aloqani yaxshilashga yordam beradi. Shu bilan birga, kiberxavfsizlik tahdidlari va texnologik infratuzilmani yaxshilash zarurati ham ko'tariladi.

РОЛЬ ЦИФРОВИЗАЦИИ В ПОЛИТИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЯХ И ГОСУДАРСТВЕННОМ УПРАВЛЕНИИ

Гульбахор Исанова

Доцент

Национальный университет Узбекистана

Ташкент, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: цифровизация, государственное управление, политические технологии, электронное правительство, кибербезопасность, технологическая инфраструктура, анализ данных.

Аннотация: В данной статье будут рассмотрены значение, преимущества оцифровки в политтехнологиях и государственном управлении, а также проблемы, связанные с этим процессом, и их решения. Цифровизация способствует повышению эффективности, прозрачности и взаимодействия с гражданами в государственном управлении. Однако угрозы кибербезопасности и необходимость улучшения технологической инфраструктуры также возрастают.

Kirish. Hozirgi zamon texnologiyalari kundun-kunga rivojlanib, davlat boshqaruvi va siyosiy jarayonlarni tubdan o'zgartirmoqda. Raqamli texnologiyalarning davlat boshqaruvida qo'llanilishi ko'plab mamlakatlarda samaradorlik va shaffoflikni ta'minlayotgan bo'lsa, siyosiy jarayonlarda innovatsion yechimlar jamiyatning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu maqolada siyosiy texnologiyalar va raqamlashtirishning davlat boshqaruvida qanday o'rin tutishi va ularning afzalliklari haqida batafsil so'z yuritimiz.

Siyosiy texnologiyalarning keyingi rivojlanishi yangi davrda (masalan, AQShda intensiv saylov jarayonlari tufayli) va totalitar jamiyatlarda (keng tarqalgan samarali kongnitiv manipulyatsiya usullari) qabul qilindi. XX asr oxirlariga borib o'zgargan va globalashayotgan jamiyat sharoitida siyosiy texnologiyalar o'sish ro'y berdi. Agar dastlab ularning maqsadi shaxslarning o'z ongini va irodasini yo'naltirish, ongsiz motivlar va irratsional usullar bilan manipulyatsiya qilish bo'lgan bo'lsa, endi "insonning iroda erkinligi, xoqishlarini va ongini manipulyatsiya qilishga asoslanardi".

"Siyosiy texnologiyalar" atamasi siyosatshunoslikda nisbatan yangi tushuncha hisoblanadi. "Texnologiya" so'zi (yunoncha techne — san'at, mahorat; logos — tushuncha, bilim) dastlab ishlab chiqarish sohasiga kirib kelgan. Bu atama insonning moddiy dunyo ob'ektlariga, ularning sifat va xususiyatlariga o'zgartirish va (yoki) ta'sir qilish usullarini tavsiflaydi. Siyosiy texnologiyalarni anglash avvalo siyosiy jarayonlarni tushunishning maxsus rakursini shakllantiradi. O.Kont fikriga ko'ra texnologiyalar - bu "bilim" ko'rsatmasini "harakat" ko'rsatmasi bilan ifodalaydigan tasavvurlardir.

Adabiyotlar tahlili. Raqamlashtirish jarayoni davlat boshqaruvi va siyosiy texnologiyalar uchun bir qator afzalliklarni taqdim etadi:

✚ Ishonchlilik va Shaffoflik: Davlat xizmatlarining raqamli ko‘rinishda joriy etilishi shaffoflikni oshiradi. Masalan, elektron hukumat (e-gov) tizimlari orqali fuqarolar davlat xizmatlariga murojaat qilishlari va ularning natijalarini kuzatishlari mumkin bo‘lib, korrupsiyaning oldini olishda katta rol o‘ynaydi.

✚ Ma’lumotlar bilan Ishlash: Raqamli texnologiyalar orqali katta hajmdagi ma’lumotlarni tezkor tahlil qilish va ulardan samarali foydalanish imkoniyati paydo bo‘ladi. Bu esa siyosiy qarorlar qabul qilishda tezkorlik va aniqlikni ta’minlaydi.

✚ Fuqarolar Bilan Aloqa: Raqamlashtirishning muhim jihatlaridan biri bu fuqarolar va davlat o‘rtasidagi muloqotni osonlashtirishidir. Ijtimoiy tarmoqlar, mobil ilovalar va boshqa onlayn platformalar orqali davlat idoralari xalq bilan bevosita aloqada bo‘lish imkoniyatiga ega.

Siyosiy Texnologiyalarda Raqamlashtirishning Ahamiyati

Siyosiy texnologiyalar – bu siyosiy jarayonlarni boshqarish, optimallashtirish va amalga oshirish uchun qo‘llaniladigan innovatsion vositalar. Bu texnologiyalar quyidagi maqsadlarga xizmat qiladi:

- Siyosiy kampaniyalarni avtomatlashtirish: Saylovoldi kampaniyalarining raqamli vositalar yordamida o‘tkazilishi saylovchilar bilan aloqalarni kengaytirish va jarayonlarni tezlashtirish imkonini beradi.

- So‘rov va Analitik Tizimlar: Saylovchilar fikrini o‘rganish uchun raqamli anketalar va so‘rov tizimlaridan foydalanish siyosiy qarorlarni yanada maqsadli qilishga yordam beradi.

- Ma’lumotlarning Ochiqligi: Siyosiy jarayonlarning raqamli texnologiyalar yordamida amalga oshirilishi, fuqarolar uchun axborotning ochiq va oson topilishi imkoniyatini yaratadi.

Raqamlashtirishning Davlat Boshqaruvidagi O‘rni

Davlat boshqaruvini raqamlashtirish ko‘plab sohalarda samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi:

1. Elektron Hukumat Loyihalari: E-gov tizimlari davlat xizmatlarini onlayn rejimda taqdim etish va davlat idoralari integratsiya qilishni ko‘zda tutadi. Bu tizimlar natijasida byurokratiya kamayadi, xizmatlar tezlashadi va fuqarolar uchun qulaylik yaratiladi.

2. Raqamli Arxivlash: Davlat ma’lumotlarini raqamlashtirish ularning xavfsiz saqlanishini ta’minlaydi va ma’lumotga tezkor kirish imkonini beradi. Bu jarayon davlat idoralari ishlarini yengillashtiradi.

3. Tahliliy Qaror Qabul qilish: Raqamli texnologiyalar yordamida sun’iy intellekt (AI) va tahliliy dasturlardan foydalanish qaror qabul qilish jarayonida yangi ufqlar ochadi. Ushbu

texnologiyalar ma'lumotlarni chuqur tahlil qilishga, muammolarni oldindan prognozlashga va resurslarni optimal taqsimlashga yordam beradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Davlat boshqaruvida raqamlashtirishning qator muammolari ham mavjud. Ular quyidagilar:

- **Kiberxavfsizlik Tahdidlari:** Raqamli tizimlarning keng tarqalishi ularni kiberhujumlarga nisbatan zaif qiladi. Shuning uchun xavfsizlik choralarini kuchaytirish zarur.

- **Texnologik Notenglik:** Raqamlashtirish jarayoni ko'p hollarda rivojlangan hududlar uchun samarali bo'lsa, texnologik infrastrukturasi yetarli bo'lmagan hududlarda bu jarayon sekinroq kechadi.

- **Kadrlar Malakasini Oshirish:** Davlat idoralaridagi xodimlarning raqamli savodxonligini oshirish ham muhim vazifadir.

Ushbu muammolarni yechish uchun quyidagi choralar ko'rilishi lozim:

- **Xavfsizlikni Kuchaytirish:** Zamonaviy xavfsizlik protokollarini joriy etish va ma'lumotlarni himoya qilish choralarini kuchaytirish.

- **Texnologik Infratuzilmani Yaxshilash:** Raqamlashtirish loyihalariga sarmoya kiritish va chekka hududlarni internet bilan ta'minlash.

- **Malaka Oshirish Dasturlari:** Davlat xodimlari uchun raqamli texnologiyalarni o'rgatish kurslarini tashkil etish.

Ushbu tadqiqotda davlat boshqaruvida raqamlashtirishning o'rni va ahamiyatini o'rganish uchun adabiyot tahlili, holat tahlili va statistik ma'lumotlardan foydalanildi. Birinchidan, mavzuga oid ilmiy maqolalar, davlat hisobotlari va tahliliy hujjatlar o'rganildi. Ikkinchidan, raqamlashtirish jarayonlarini o'zida mujassam etgan davlatlar misolida amaliy natijalar tahlil qilindi. Shu orqali raqamlashtirishning davlat boshqaruviga ta'siri, afzalliklari va mavjud muammolar aniqlanib, ularga tegishli yechimlar taklif etildi.

Tahlil va Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamlashtirish davlat boshqaruvida quyidagi ijobiy o'zgarishlarni keltirib chiqaradi:

- ✓ **Samaradorlik va Tejamkorlik:** Raqamli texnologiyalar orqali davlat xizmatlari yanada samarali va tejamkor amalga oshiriladi. Byurokratik jarayonlarning qisqarishi vaqt va resurslarni tejaydi.

- ✓ **Oshirilgan Shaffoflik:** Elektron tizimlar orqali davlat faoliyati ochiq va kuzatilishi oson bo'ladi, bu esa fuqarolar ishonchini oshiradi.

- ✓ **Innovatsion Yondashuvlar:** Sun'iy intellekt va tahliliy dasturlar orqali qaror qabul qilish jarayonlari yanada ilmiy asoslangan va tezkor bo'ladi.

Siyosiy texnologiyalar muddatiga ko'ra sporadik - birdaniga qo'llaniladigan, siklik - faoliyati davomida qayta tiklanadigan shuningdek yangilanadigan texnologiyalarga ajratiladi. Bundan tashqari siyosiy texnologiyalarning namoyon bo'lishiga ko'ra: oshkora va pinhona, miqyosiga ko'ra: global, kontinentalmintaqaviy, milliy-davlat, korporativ, lokal, shaxslararo turlarga ajraladi. Siyosiy texnologiyalarning elektoral (saylovoldi) texnologiyalarini, lobbiy texnologiyalarini, axborot texnologiyalarini, diplomatik yoki harbiy sohalarda muzokaralar o'tkazish tartibi va usullari texnologiyalarni shuningdek davlat boshqaruvining boshqa sohasida uchratish mumkin.

Tahlil natijasida aniqlangan asosiy muammolar kiberxavfsizlik va texnologik notenglik bilan bog'liq bo'lsa-da, ularni hal qilish choralari, jumladan, xavfsizlik protokollarini kuchaytirish va texnologik infratuzilmani rivojlantirish, davlat boshqaruvida raqamlashtirish jarayonlarini barqaror va muvaffaqiyatli amalga oshirishga yordam beradi.

Xulosa. Xulosa qilib aytish mumkinki, siyosiy texnologiyalar va davlat boshqaruvida raqamlashtirish bugungi kunda juda katta ahamiyat kasb etadi. U davlat xizmatlarini shaffof va samarali qilish, fuqarolar bilan muloqotni yaxshilash, qaror qabul qilish jarayonlarini optimallashtirish kabi ko'plab imkoniyatlarni taqdim etadi. Shuningdek, bu jarayon kiberxavfsizlikka e'tibor berishni, texnologik infratuzilmani rivojlantirishni va kadrlar malakasini oshirishni talab qiladi. Raqamlashtirish orqali davlat boshqaruvi zamonaviy va innovatsion shaklga ega bo'ladi, bu esa kelajakda mamlakatning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Smith, M. (2020). *Digital Government and Public Administration: Modern Strategies for Governance*. Oxford University Press.
2. Brown, J. (2019). *E-Government: Building Modern State Structures*. Cambridge Policy Research Journal.
3. Kuznetsov, P. (2021). *Innovations in Political Technologies and their Impact on Governance*. Technology and Society Review.
4. World Bank. (2020). *Digital Transformation for Enhanced Public Sector Services*. World Bank Publications.
5. United Nations E-Government Survey. (2022). *E-Government Development